

Οι έξι επιφυλάξεις για τις αλλαγές που προωθούνται στο ασφαλιστικό ΟΚΕ: Η «Ν» παρουσιάζει τους βασικούς άξονες του σχεδίου γνώμης επί των προτάσεων του υπ. Εργασίας

Τετάρτη, 16 Δεκεμβρίου 2015

Η διαχρονική ανάγκη διατήρησης των βασικών αρχών του ασφαλιστικού συστήματος -που είναι η αλληλεγγύη (αναδιανεμητικός χαρακτήρας) τόσο εντός της ίδιας γενεάς όσο και μεταξύ των γενεών, η διατήρηση των βασικών συνταγματικών χαρακτηριστικών του, η ανάγκη θεμελίωσης των αλλαγών του ασφαλιστικού συστήματος σε κατάλληλες μελέτες και συγκεκριμένα σε έγκυρες και αξιόπιστες αναλογιστικές μελέτες για όλα τα Ταμεία- συγκροτεί το πλαίσιο του σχεδίου γνώμης της Οικονομικής Κοινωνικής Επιτροπής (ΟΚΕ) επί των προτάσεων του υπουργού Εργασίας Γιώργου Κατρούγκαλου για την ασφαλιστική μεταρρύθμιση.

Σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό του υπουργείου Εργασίας, η ΟΚΕ είχε ως χρονικό ορίζοντα διατύπωσης της γνωμοδότησής της τη 15η Δεκεμβρίου. Η «Ν» παρουσιάζει τους βασικούς άξονες του σχεδίου γνώμης της ΟΚΕ για την ασφαλιστική μεταρρύθμιση, στους οποίους επισημαίνονται με έμφαση οι επιφυλάξεις της ΟΚΕ σχεδόν για το σύνολο των προτάσεων του υπουργείου Εργασίας, επειδή διαπιστώνεται η απουσία (από την πρόταση του υπουργείου) συγκεκριμένων προτάσεων ή έστω «γενικών κατευθύνσεων» στα περισσότερα σημεία που θίγει η ασφαλιστική μεταρρύθμιση, με αποτέλεσμα, όπως αναφέρει η ΟΚΕ, να μην επιτρέπεται «η διατύπωση εμπειριστατωμένης κρίσης».

Στο 11σέλιδο κείμενο του σχεδίου γνώμης της ΟΚΕ η βασική κριτική που ασκείται επί της πρότασης των «γενικών αρχών της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης» του υπουργείου Εργασίας είναι η απουσία από το κείμενο ακόμη και γενικών κατευθύνσεων που να επιτρέπουν μια εμπειριστατωμένη και ουσιαστική κριτική, η οποία θα συμβάλει σε έναν ουσιαστικό διάλογο μεταξύ πολιτείας και κοινωνικών εταίρων. Μάλιστα, στο σχέδιο γνώμης της ΟΚΕ αναφέρεται ότι «οι γενικές αρχές της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης, όπως καταγράφονται στο παραδοθέν σε αυτήν κείμενο, διατυπώνονται με τρόπο πολύ συνοπτικό, σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις δεν υφίσταται αναφορά σε μία γενική τους έστω κατεύθυνση».

Αυτό ισχύει στα περισσότερα σημεία του κειμένου, με εξαίρεση εκείνα που αφορούν κυρίως την οργανωτική και λειτουργική ενοποίηση των Ταμείων, στα οποία δίδονται κάποιες πληροφορίες για τα γενικά χαρακτηριστικά τους. Τα θέματα επί των οποίων επιφυλάσσεται να απαντήσει η ΟΚΕ μέχρι να εξειδικευθούν οι αρχές της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης και να προκύπτουν σαφώς οι κοινωνικές και οι οικονομικές της επιπτώσεις είναι τα εξής:

- 1.** Ο τρόπος υπολογισμού των συντάξεων.
- 2.** Η εθνική σύνταξη.
- 3.** Η συμμετοχή του κράτους στη χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης και το ζήτημα των κοινωνικών πόρων.
- 4.** Η αντικατάσταση της ρήτρας μηδενικού ελλείμματος των επικουρικών ταμείων από τη «ρήτρα βιωσιμότητας».
- 5.** Η ανακεφαλαιοποίηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και η δημιουργία ενιαίου συστήματος κοινωνικών πόρων.
- 6.** Η έλλειψη προσδιορισμού του τρόπου με τον οποίο θα γίνει ο εξορθολογισμός του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Τα σημεία - «κλειδιά»

* **Υπολογισμός των συντάξεων:** Στο σχέδιο γνώμης της ΟΚΕ επισημαίνεται ότι η καθιέρωση ενός ενιαίου τρόπου υπολογισμού των συντάξεων και των εισφορών είναι «μία ενδιαφέρουσα πρόταση». Η Επιτροπή, όμως, επισημαίνει ότι «η αξιολόγηση μιας τέτοιας πρότασης προϋποθέτει, πρώτον, τον προσδιορισμό αυτού του τρόπου και δεύτερον, διευκρίνιση για το εάν αυτή η πρόταση θα αφορά και τους ήδη συνταξιούχους (κάτι που θα έχει δυσμενείς επιπτώσεις στα πολλάκις θιγέντα συνταξιοδοτικά τους δικαιώματα) ή αυτούς που βρίσκονται στα πρόθυρα της συνταξιοδότησης». Οι εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων, μάλιστα, υπενθυμίζουν ότι «οι μέχρι τώρα αλλαγές στο ασφαλιστικό σύστημα της τελευταίας εξαετίας αφορούσαν μόνο όσους θεμελιώσαν δικαίωμα μετά την 1/1/2015 (και μετά τις αλλαγές του Αυγούστου του 2015 αφορούν και όσους υπέβαλαν αίτηση συνταξιοδότησης μετά την 1/9/2015) και μόνο για το τμήμα της σύνταξης που αφορά τον χρόνο ασφάλισης από 1/1/2011 και μετά.

* **Εθνική σύνταξη:** Στο σχέδιο γνώμης της ΟΚΕ αναφέρεται ότι στο σχετικό κείμενο του υπουργείου Εργασίας για την ασφαλιστική μεταρρύθμιση γίνεται λόγος για «εθνική σύνταξη», χωρίς όμως να διευκρινίζονται οι προϋποθέσεις απονομής της. Ετσι, λοιπόν, η ΟΚΕ επιφυλάσσεται να τοποθετηθεί και αναμένει τις νεότερες ρυθμίσεις που θα υπάρξουν επί του θέματος αυτού.

* **Η κρατική συμμετοχή:** Σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή του κράτους στη χρηματοδότηση των συντάξεων, επισημαίνεται ότι δεν «διευκρινίζεται το ζήτημα της συμμετοχής του κράτους στη χρηματοδότηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και ειδικότερα του ύψους της συμμετοχής του πέραν της καταβολής της εθνικής σύνταξης, μολονότι διευκρινίζεται ότι η κρατική εγγύηση αφορά τόσο την κύρια όσο και την επικουρική ασφάλιση».

* **Ρήτρα μηδενικού ελλείμματος:** Δεν παρέχονται περισσότερες διευκρινίσεις ως προς το περιεχόμενο αντικατάστασης της ρήτρας μηδενικού ελλείμματος από τη ρήτρα βιωσιμότητας.

* **Ανακεφαλαιοποίηση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης:** Δεν διευκρινίζεται σε τι συνίσταται η «ανακεφαλαιοποίηση του συστήματος μέσω (και της δημιουργίας) ενός ενιαίου συστήματος κοινωνικών πόρων». Στο θέμα αυτό η ΟΚΕ επισημαίνει ότι πέραν του ζητήματος της συμβατότητας των πόρων αυτών με το κοινοτικό δίκαιο, «η καθιέρωση ενός ενιαίου συστήματος διαχείρισης των πόρων αυτών αφήνει αδιευκρίνιστο πώς θα καλυφθούν τα κενά που θα δημιουργηθούν σε συγκεκριμένα ταμεία από την υπαγωγή των εσόδων αυτών σε ένα ταμείο καθώς σήμερα οι κοινωνικοί πόροι χρηματοδοτούν και τις ήδη καταβαλλόμενες συντάξεις και όχι μόνο τα αποθεματικά». Όπως αναφέρεται στο σχέδιο γνώμης της ΟΚΕ, «σήμερα οι κοινωνικοί πόροι αφορούν τρίτους (κυρίως πελάτες) που δεν μετέχουν στην ασφαλιστική σχέση αλλά σχετίζονται με μια συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα στην οποία εργάζονται οι αντίστοιχοι ασφαλισμένοι (π.χ. δημοσιογράφοι - αγγελιόσημο). Αν μετατραπούν σε ένα είδος πόρου υπέρ της ασφάλισης γενικά, είναι ενδεχόμενο να προκύψουν νομικά προβλήματα από τη διαφορετική επιβάρυνση διαφορετικών επιχειρήσεων και οικονομικών δραστηριοτήτων».

* **Ο εξορθολογισμός του συστήματος:** Σε αυτήν την πρόταση του υπουργείου Εργασίας η ΟΚΕ συμφωνεί μεν, αλλά ζητεί «να διευκρινισθεί ποια είναι η αναγκαία δημοσιονομική προσαρμογή και πώς αυτή θα επιτευχθεί, ενώ παράλληλα θα προστατεύονται οι συντάξεις από νέες μειώσεις όπως αναφέρεται στο κείμενο. Εξάλλου, η δέσμευση για αποφυγή νέων "οριζόντιων" μειώσεων προφανώς σημαίνει ότι θα γίνουν στοχοποιημένες μειώσεις, για τις οποίες όμως δεν παρέχεται καμία ένδειξη ώστε να μπορούν να αξιολογηθούν».

Αντιμετώπιση της εισφοροδιαφυγής

Όπως αναφέρεται στο σχέδιο γνώμης της ΟΚΕ, η σφαιρική αντιμετώπιση του ασφαλιστικού προβλήματος πρέπει να περιλάβει και άλλα ζητήματα. Ενδεικτικά αναφέρεται η ανάγκη συντονισμού της προσπάθειας αντιμετώπισης της εισφοροδιαφυγής με αυτή για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής (δημιουργία κοινών ελεγκτικών μηχανισμών, ενοποίηση του ΑΦΜ και του ΑΜΚΑ κ.λπ.), εντοπισμός στη δαιδαλώδη νομοθεσία και επανεξέταση των διατάξεων εκείνων που είτε αποτελούν κίνητρα για συνταξιοδότηση είτε ωθούν σε συνταξιοδότηση.